

РЕШЕНИЕ

№ 6772

гр. София, 14.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43
състав**, в публично заседание на 26.10.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **6454** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Със съдебно решение № 6700/06.07.2022г. на ВАС на РБ по адм.дело №2970/2022г. е отменено решение № 7709/20.12.2021г. по адм.дело №3701/2021г. на АССГ и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на същия съд със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

Съдебното производство е образувано по искова молба на В. Н. В., чрез адв. Е. В. със съдебен адрес [населено място], [улица], с която е предявен иск срещу Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР) за заплащане на обезщетение в размер на левовата равностойност на 10 000 евро за причинени неимуществени вреди от отменената като незаконосъобразна Заповед рег.№3382зз – 1081/02.09.2020г. за задържане на лице, издадена от полицейски орган при 07 РУ – СДВР и незаконосъобразни фактически бездействия и действия, извършени от служители на ответника във връзка със задържането на жалбоподателя, ведно със законната лихва от датата на увреждането, алтернативно от датата на предявяване на исковата молба.

В исковата молба и уточнението към нея от 19.07.2022г. се твърди, че В. Н. В. е бил безпричинно арестуван след участие в граждански протести в [населено място] на 02.09.2020г., държан около час и половина на [улица]в столицата с белезници, където е наблюдаван в това унижително положение от стотици преминаващи граждани, а по – късно прекарал още над двадесет часа в помещение за задържане на

07 РУ – СДВР, като е бил жертва на полицейски произвол и насилие. Ищецът бил заедно с брат си и още двама негови познати на граждански протест с искане за оставка на премиера и на главния прокурор, състоял се на 02.09.2020г. в частта от Ларгото, заключено между Министерски съвет, Президентството, Партийния дом и БНБ. Тръгнали си към 22.00 часа, когато протестът започнал да се радикализира, като група от 20-30 граждани започнали да замерят с бомбички полицейския кордон. Автомобилът им бил спрян за проверка от полицаи на мотоциклети с надписи СДВР. Щателно бил претърсен, а пътниците задържани с белезници, поради съмнение за участието им в хулигански действия. Криминалистична група от 05 РУ на МВР повторно претърсила автомобила, за което изготвили протокол. През цялото време /около час и половина/ задържаните останали с белезници на ръцете. Придвигили се до 07 РУ със собствения им автомобил, ескортирани от служителите на СДВР. В 07 РУ на СДВР им връчили заповеди за задържане. Настанени били в помещението със задържани лица. Около 02.00 часа ищецът бил събуден и отведен в канцелария, в която цивилни полицаи го помолили да включи мобилния си телефон и започнали да ровят в менютата, да четат СМС – ите, да разглеждат снимки и да влизат в чат–приложенията. Питали го дали познава В. Б. и дали е получавал пари от него, за да протестира. Един от полицаите го изритал силно в областта на бедрения мускул на левия крак. Върнали ищецът в ареста, но след това общо четири пъти го връщали отново в служебните помещения на 07 РУ СДВР - за съставяне на заповедта за задържане, за проверката на телефона, за разпит от разследващ полицаи и за да бъде сниман с камера за следствен експеримент по разпознаване на лица от видеозаснемане на протеста. През цялото време на задържане не му е предлагана храна, нито вода. Освободен е на 03.09.2020г. след 20.00 часа, въпреки липсата на данни за извършено престъпление с негово участие и липсата на извършени процесуално – следствени действия, които да налагат задържането. Заповедта за задържане е отменена като незаконосъобразна при обжалване по съдебен ред. Незаконосъобразните фактически действия и бездействия се изразяват в унижаване на ищеца да стои час и половина с белезници на централен софийски булевард, пред погледа на множество преминаващи граждани, обиск без разрешение, подлагане на психологически натиск в 07 РУ – СДВР, физическо насилие, лишаване от сън и притискане да признава несъществуващи факти и обстоятелства. Противно на волята си е дал достъп до телефона си, незаконосъобразно е бил фотографиран. Нарушени са му правата по чл. 5 от ЕКЗПЧОС. Не му е било разяснено на какво основание е бил задържан и в какви нарушения е обвинен, не е бил освободен незабавно и е пребивавал в ареста 22 часа. В резултат от незаконосъобразната заповед за задържане, действия и бездействия на служителите на ответника ищецът е претърпял неимуществени вреди под формата на душевни болки и страдания. Поставена му е диагноза „Адаптивно разстройство, причинено от стрес“, с флукуиращ ход на заболяването и възможност за хронифициране, при необходимост от психотерапия и последващо медикаментозно лечение. Размерът на обезщетението, което се претендира е съобразен с Решение от 21.01.2016г. на ЕСПЧ по делото „Б. К. срещу България“. Претендира разности. В хода на съдебното производство доводите се поддържат от упълномощения процесуален представител. Представена е писмена защита. Ответникът – СДВР, чрез упълномощения процесуален представител юристконсулт П., в писмен отговор на исковата молба, в писмени бележки и в хода по същество на делото прави искане за отхвърляне на предявения иск като неоснователен и

недоказан, в условията на евентуалност – намаляване на размера на обезщетението. Счита, че не са доказани незаконосъобразни действия и бездействия на служители на ответника. Не са доказани вреди, представеното психологическо изследване е едностранчиво, основано на твърденията на ищеца, неподкрепено с каквито и да е доказателства. Не се доказва и причинна връзка. Стресовото разстройство е възможно да е причинено от боледуването и смъртта на бабата на ищеца или от други житейски случки. Самото участие в протестите също повишава нивото на стрес. Твърденията за множество преминаващи, които са станали свидетели на задържането с белезници на ищеца също е недоказано, предвид въведените противоепидемични мерки, делничният ден и късният час на задържането. Позовава се на чл. 5 от ЗОДОВ, ищецът не е положил усилия да се дистанцира от лицата, провокирали служителите на МВР и това е допринесло за задържането. По справедливост, алтернативно прави искане за намаляване на размера на обезщетението. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Прокурор П. от СГП дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата претенция. Счита, че вредите не са доказани със съдебно– психиатричната експертиза, която е направена много време след събитията и се основава изцяло на съобщеното от ищеца. В условията на евентуалност, в случай, че съдът прецени, че искът е основателен, размерът на обезщетението счита за завишен, несъобразен със стандарта на живот в страната и с принципа на справедливост. Самият факт на отмяната на заповедта за задържане с влязъл в сила съдебен акт е един вид морално удовлетворение и обезщетение на вредите.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Със Заповед рег. № 3382зз – 1081/02.09.2020г. за задържане на лице за срок от 24 часа, издадена от полицейски орган при 07 РУ – СДВР, на основание чл. 72, ал.1, т.1 от ЗМВР В. Н. В. е задържан в помещение за временно задържане на 07 РУ – СДВР. Видно от заповедта, задържането е за периода от 23.55 часа на 02.09.2020г. до 20.00 часа на 03.09.2020г. Към заповедта за задържане е приложена декларация, че задържаното лице е запознато с правата си.

Заповедта е отменена като незаконосъобразна с Решение от 05.11.2020г. на СРС, НО, 20 –ти състав по нахд № 12899/2020г., съдебното решение е оставено в сила с Решение № 1915/24.03.2021г. на АССГ по кнахд № 12216/2020г.

По делото е приета писмена експертна психологическа консултация от 14.10.2020г. изготвена от Л. Б., магистър психолог, видно от която преживяното на 02.09.2020г. е довело до адаптационно разстройство, причинено от стрес, тревожно депресивен синдром.

Разпитани са свидетелите П. В. Т. и Д. Н. В., брат на ищеца. Съдът кредитира показанията им като отчита родствената връзка на единия свидетел с ищеца и обстоятелството, че е лично заинтересован като страна по дело срещу СДВР със същия предмет. Свидетелят В. е очевидец на задържането. Посочва, че на 02.09.2020г. са участвали в протест пред Министерски съвет. Тръгнали си с автомобил в посока П.. Спрени били от полицаи, които претърсили автомобила и ги задържали като използвали белезници. Докато приключи претърсването на автомобила, което продължило повече от един час, стояли с белезници на публично място. Задържани били в 07 РУ – СДВР за около 22 часа. За брат си посочва, че му споделил, че полицаите проверили личните му чатове и телефонни разговори, а един от тях го

изритал в крака. Преживял стрес, страх, недоверие в полицията, бил изнервен. Ходил на психолог, приемал лекарства във връзка с проблеми със съня. Свидетелят Т. посочва, че ищецът му разказал за задържането, бил емоционално нестабилен, при задържането в помещенията на 07 РУ - СДВР му е оказано физическо насилие, в компания се държал дистанцирано, говорил само за случката. Многократно споделял, че не може да спи, взима хапчета за сън, не може да се успокои, имал няколко сеанса с психолог. По показанията на свидетеля състоянието продължава дълъг период от време и не е преодоляно.

Изискана е информация и доказателства от 07 РУ – СДВР. По делото като доказателство е прието писмо от началника на 07 РУ – СДВР, видно от което, срещу ищеца не са използване помощни средства, същият е доведен и освободен в добро физическо състояние, като по време на задържането си е получавал вода и храна, пропорционално на времето му на престой.

Прието е заключение на съдебно – психологическа експертиза с поставена диагноза разстройство в адаптацията, в процес на отшумяване, което разстройство е в пряка връзка с преживяванията на освидетелствания, посочени в исковата молба. Вещото лице е дало заключение, че ищецът е преживял силен стрес, страх, тревожност и безпокойство.

При новото разглеждане на делото е разпитан свидетелят Ц. И. Й., непосредствен очевидец и също задържан по същото време и на същото основание. Свидетелят посочва, че при направеното претърсване на автомобила са открити една или две пиратки, но на протеста не са хвърляли пиратки. След като полицаите открили пиратките им сложили белезници. Задържали ги в помещения на 07 РУ – СДВР. Върху свидетеля не е упражнявано физическо насилие. Един от групата – Р. /С. И., ЕГН [ЕГН]/ е бил разпознат от служител на полицията, че е хвърлял срещу него камъни на протеста. Образувано е ДП №33823МК – 1334/2020г. по описа на 07 РУ – СДВР, пр. пр. № 32866/2020г. по описа на СРП, която е изпратена на 26.01.2021г. в СРП. Ищецът се е оплакал, че е бил изритан от полицаи в крака, но няма медицинско удостоверение, не е имал видими белези. Предложена им е вода и храна.

Съдът след като обсъди доказателствата по делото, доводите и възраженията на страните, приема от правна страна следното:

Исковата претенция се квалифицира с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, по силата на който държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, съгласно чл. 4 от същия закон – чл.4 ЗОДОВ.

Доказателствената тежест е за ищеца, който при условията на пълно и главно доказване, с допустимите доказателствени средства, следва да установи предпоставките на отговорността, а именно: 1. незаконосъобразен акт, действие или бездействие на административния орган или негови длъжностни лица; 2. постановени при и по повод административна дейност; 3. настъпила вреда и нейния размер, както и 4. пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие/бездействие и причинената вреда.

Отсъствието на която и да е от тези предпоставки прави искът неоснователен и води до неговото отхвърляне.

По допустимостта на исковата претенция: В чл. 204 от АПК са предвидени процесуалните предпоставки за допустимост на исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица. Съгласно ал. 1 на този член, първата предпоставка за допустимост на иска, когато се претендира, че вредите са причинени от незаконосъобразен административен акт, е той да бъде отменен по съответния ред, а при претендиране на вреди от незаконосъобразни действия и бездействия, това да бъде установено в същото съдебно производство.

Тази предпоставка в случая е доказана. Има влязло в сила на 24.03.2021г. решение от 05.11.2020г. на СРС, НО, 20 – ти състав по нахд №12899/2020г., с което е отменена като незаконосъобразна Заповед № 3382зз – 1081/02.09.2020г. за задържане на лице, издадена от полицейски орган при 07 РУ СДВР, с която на основание чл. 72, ал.1, т.1 от ЗМВР е задържан В. Н. В. в помещение за временно задържане на 07 РУ – СДВР. По отношение на заявените в исковата молба незаконосъобразни действия и бездействия на служители на ответника, съдът счита, че със свидетелските показания на двама от разпитаните по делото свидетели, включително и при предходното му разглеждане се установява употребата на помощни средства при задържането на ищеца и извършването на претърсване на автомобила на брат му. Не е изготвен доклад по чл. 5 от Наредба №8121з-418 от 14.03.2017г. за реда за употреба на физическа сила и помощни средства от служителите на Министерството на вътрешните работи, не може да се провери дали са налице основанията по чл. 85, ал.1 от ЗМВР. Свидетелските показания обаче са убедителни и непротиворечащи си, логически обосновани. Фактическите действия по поставяне на белезниците са незаконосъобразни. Не е доказано, че това е станало достояние на преминаващи граждани, доколкото се е случило в тъмната част на денонощието. Останалите фактически действия и бездействия, на които се основава искът, не са доказани по делото. Не се доказва полицейски произвол и насилие в сградата на 07 РУ – СДВР. Никой от разпитаните свидетели не е пряк очевидец на подобни действия на полицейските служители. Ищецът, след освобождаването му не е имал белези от насилие, няма издадено медицинско удостоверение. Не се доказва извършен обиск или претърсване, нито тяхната незаконосъобразност. Няма нарушени права по време на задържането. Видно от подписаната декларация от ищеца на л. 43 от делото, разяснени са му били всички права, предоставена му е възможност да се ползва от тях. От докладната записка на началника на 07 РУ-СДВР, както и от свидетелските показания на Ц. И. Й. е видно, че на задържаните е осигурена храна и вода, пропорционално на времето им на престой. Няма данни за неправилен психологически натиск, лишаване от сън и други незаконосъобразни действия и бездействия на служители на ответника. Законосъобразно и при процесуална неотложност са извършвани процесуално –следствени действия по досъдебно производство 33823МК1334/2020г. на 7 РУ – СДВР и пр.пр. 32866/2020г. по описа на СРП с обвиняем Р. С. И., по което досъдебно производство ищецът е свидетел. Видно от съдържанието на заповедта на задържане, не е надхвърлен 24 срок на задържане, ищецът е освободен преди този срок да изтече, което не е незаконосъобразно. Не се доказва незаконно фотографиране и нарушени права по чл. 5 от ЕКЗПЧОС. Ищецът се е подписал на заповедта за задържане и на декларацията, с която е запознат с правата си. В заповедта за задържане е вписано, че е задържан за съпричастност към извършено престъпление по чл.325 от НК.

Незаконосъобразната заповед за задържане и фактическите действия по използване на помощни средства във връзка със задържането са при и по повод на административна дейност. Издаването на заповед за задържане и действията, свързани с нея е последица от изпълнение на нормативно възложени задължения и упражнена компетентност, законово, предоставена на органите в рамките на административната им правосубектност. Задържането по реда на чл. 72, ал. 1, т.1 от ЗМВР е вид принудителна административна мярка, която ограничава основно човешко право – правото на свободно придвижване. Фактическото задържане на ищеца, видно от отразеното в заповедта, е от 23:55 часа на 02.09.2020г. до 20:00 часа на 03.09.2020г., когато лицето е било освободено от сградата на 07 РУ – СДВР.

Самият факт на задържане и фактическото лишаване на лицето от правото на свободно придвижване, предполага настъпването на емоционален стрес, провокиран от поставянето му в изолирана среда, подозрението, че е извършил престъпление, реален страх от последваща репресия и неблагоприятни последици, поради което претендираните неимуществени вреди подлежат на обезщетяване. Вредите са доказани със съдебно – психологическата експертиза, която потвърждава и заключението на експертната психологическа консултация, че ищецът е преживял силен стрес, страх, тревожност и безпокойство, вследствие на което е развил разстройство в адаптацията, което е в пряка връзка с преживяванията, посочени в исковата молба. Свидетелските показания на разпитаните по делото свидетели също потвърждават негативните последици върху психическото състояние, емоции и поведение на ищеца. Предизвиканите за времето на задържане болки и страдания произтичат вследствие на изпълнението на незаконосъобразна принудителна административна мярка и действията във връзка с нея, каквато по своята същност е заповедта за задържане. Вредите се изразяват освен в ограничение на свободата на движение на ищеца за около 22 часа, още и в притеснения, страх, тревожност, загуба на сън, необходимост от психологическа консултация и помощ.

По силата на чл. 4 от ЗОДОВ, държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждащото действие. От приетите по делото доказателства, съдът намира, че е налице причинно - следствена връзка между незаконосъобразната заповед и фактически действия по повод на задържането, в резултат на нейното изпълнение са причинени на ищеца неимуществени вреди, които са настъпили по време на задържането му на 02.09.2020г.

Твърдението на ответника по делото е недоказано, и обратно на наведеното от него в конкретния случай не е налице хипотеза за освобождаване от отговорност поради съпричиняване. От доказателствата по делото съдът намира за установено, че с участието си в протестите пред Министерски съвет, ищецът е изразил активна гражданска и обществена позиция, като се опитал да привлече вниманието към обществено значим проблем.

С оглед гореизложеното, настоящият съдебен състав намира, че са налице предпоставки за основателност на предявения иск за присъждане на

обезщетение за неимуществени вреди с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ –незаконосъобразен акт и незаконосъобразно използване на помощни средства по повод на осъществяване на административна дейност, доказано е настъпването на вреди, както и пряката и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт и действия и настъпилите вреди. В конкретния случай са настъпили неимуществени вреди – негативни емоционални преживявания, психически и физически дискомфорт.

В чл.4 от ЗОДОВ не са установени критерии за определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди. Съгласно §1 от ДР на ЗОДОВ за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони. В настоящия случай приложение намира разпоредбата на чл.52 от Закона за задълженията и договорите. Съгласно трайно установената съдебна практика понятието „справедливост” по смисъла на чл.52 ЗЗД не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни, обективно съществуващи при всеки отделен случай обстоятелства, които следва да се вземат предвид от съда при определяне на обезщетението за неимуществени вреди. Такива обстоятелства са вида, характера и интензитета на увреждането, съпоставени със състоянието на ищеца преди него. Следва да се вземе предвид и стандартът на живот в страната и икономическите възможности на населението. Отчитайки тези обстоятелства, както и ниският интензитет на породените негативни емоционални преживявания, тъй като се касае за преходно емоционално страдание, без белези на дълбоки и трайни увреждания на психиката на ищеца, по справедливост следва да се определи обезщетение в размер на 1300 лева. Съдът намира, че за претърпените неимуществени вреди по критериите за справедливост, ищецът следва да бъде обезщетен със сумата от 1300лв., а пълният претендиран размер до левовата равностойност на 10 000 евро /19,552.42 лева/ не съответства на увреждането. В този размер от 1300 лв. искът следва да бъде уважен, а в останалата част до претендираните 19 552.42 лв. отхвърлен като недоказан.

По претенцията на страните за разноски:

Съгласно разпоредбата на чл.10, ал. 3 от ЗОДОВ, ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. По силата на чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. Ищецът е представил списък на разноските /л. 113 от дело 3701/2021г./, претендират се 10 лева държавна такса и 1000 лева адвокатско възнаграждение, договорено и платено. Разноските пред ВАС на РБ са 650 лева договорено и

платено адвокатско възнаграждение и 5 лева държавна такса. Не е основателно възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение, предвид извършените процесуални действия и проведени множество заседания по делото. Разноските са 15 лева такси и 110 лева адвокатски хонорар, пропорционално на уважената част от иска.

На ответника разноските са за юрисконсултско възнаграждение в минимален размер, общо за всички инстанции в размер на 300 лева.

На основание изложеното Административен съд София - град, Първо отделение, 43 състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи **ДА ЗАПЛАТИ** на В. Н. В., ЕГН [ЕГН] сумата от 1300 /хиляди и триста/лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконно задържане от полицейски орган при 07 РУП СДВР на 02.09.2020г. по заповед за задържане на лице рег.№ 3382зз – 1081/03.09.2020г., ведно със законната лихва от 24.03.2021г. до окончателното плащане и **ОТХВЪРЛЯ** иска в останалата му предявена част до 19 552.42 лв. като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на В. Н. В., ЕГН [ЕГН] сумата от 125 /сто двадесет и пет/ лева, представляваща разноски за съдебното производство.

ОСЪЖДА В. Н. В., ЕГН [ЕГН] да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи сумата от 300 /треста/ лева, представляваща разноски за съдебното производство.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: